

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . " 50 "
Negyedévre . . . . . " 25 "
Egy hónapra . . . . . " 12 1/2 "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többeszer
hirdetésekre alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 80 kr.

1849. augusztus 2.

Ma ötven éve szomorú nap virradott Debreczenre. Termő földjét magyar vér locsolta, pedig olyan drága volt már akkor a magyar vér!

Nagy volt az ellenségünk, mert nagy volt az igazságunk! . . .

A legszentebb küzdelem közel volt már akkor a véghez. Debreczentől Világosig olyan rövid volt már akkor a mi szerenszétlen végzetünk útja.

Milyen volt az út az aradi Golgotháig, — miért tekintünk reá vissza? . . .

A mi szemünk a debreczeni csatateren tekint most bánatosan végig; a mi szívünk ahhoz a sirhoz vezet most bennünket, hol porladó hősök felett haldokló oroszlán szimbolizálja a szíven átszurt nemzetet.

Hogy harczolt még Nagy Sándor hős serege! . . . Alig birt vele a zsoldosok tizszer nagyobb hada, mintha érezte volna, hogy ezé a harczé lesz a babér utolsó levele, — mintha minden szívbe titkos sejtelemként szállott volna a nagy katasztrófa érzete s nem akarta volna megvárni a rémitő órát, mikor a hősök serege megalázva, lefegyverezve áll a legzsarnokabb koronásfő szolganépe előtt! . . .

Gyászos, szomorú nap ez a mai.

Segesvár alatt megdől a hős Bem rettentetlen hada s átszurja egy nyomorult kozák-lándzsa a legnemesebb magyar szívet s pár nap múlva nagy Debreczen borul mérhetetlen gyászba: temeti Nagy Sándor holt vitézeit, a hősi harczban elhullt bajnok honvédeket . . .

A haldokló kő-oroszlán ráfekszik a hősök sirjára . . .

Az oroszlán nem halt meg! Királyi vadat nem terithet földre hitvány orrvadász.

Az a kő-oroszlán könnyebb a porladó hősöknek a feledés súlyánál.

Örkődik, emlékeztet, mint elmúlt idők sóhaja, mint kővé vált fájdalom . . .

. . . Nagy Debreczennek minden röge szent. Megszentelte a honfi-könyv, vér és ima!

De az a sir szentebb mindegyiknél. Szentély, talizmán, kereszt és Golgotha.

Minden füve a feltámadás leheltétől nyert életet s minden porszemében a magyar élet záloga van . . .

. . . Nem féltjük mi Debreczent, hogy oltárán megszünjék égetni a magyar tűz lángját. Magyar volt, nagy volt mindig s az lesz ezután is, mert hantjai negyvennyolczas honvédeket borítnak.

Az a sir a honszeretet élete lesz addig, míg Debreczen a nagy Debreczen marad s élő átok, ha valaha magyarságát, hazáját feledné! . . .

Hintsetek virágot a sirra, a mi mártírságunk, a mi megváltásunk szent helyére. Legyen zarándok-hely az mindenha, melytől vérző szívünk akkor is reményt hoz, ha bent a fórumon kufárok is ütöttek tanyát.

Legyen áldott annak a sirnak minden porszeme, s legyen az a sir haldokló oroszlánjával örök parancs arra, hogy kell megvédeni ezt az édes, ezt a szent hazát! . . .

Ady Endre.

BELFÖLD.

Az interparlamentaris konferencia megnyitása. Kristiánból jelenti tavrítalag tudósítónk, hogy ott ma nyílt meg az interparlamentaris konferencia idei tanácskozása. A konferenciára a világ összes parlamentjeinek képviselői jelentek meg. A magyar országgyűlés tizenkét taggal van képviselve, kiket a p p o n y i Albert gróf vezetése alatt kiváló szívélyességgel fogadtak. A konferencia fogadtatása a norvégiek részéről nagyon impozáns volt. Ma nagy ünnepség volt a városban. Az első ülés holnap lesz, — a melyen a tavalyi kongresszuson hozott határozatoknak megfelelő elaboratumok fognak előterjesztetni.

Vészi József képviselő. Szászsebesen az elhunyt gróf Horvath Toldi helyébe V é s z i Józsefet, a budapesti újsáíró-egyesület elnökét egyhangulag képviselővé választották. Vészi igazi vérbeí újsáíró, ki kizárólag személyes tulajdonságai révén haladt előre pályáján és így mai diadalában mindenki őszinte örömmel osztozik.

A czukoradó életbeléptetése Ausztriában. Az osztrák tartományokban tegnap, augusztus elsején lépett életbe a 14. §. alapján az új czukoradó, mely nálunk Magyarországon más különböző címek alatt már évek óta érvényben van és beszedetik. A mikor ezt az adót nálunk behozták, senkinek sem jutott eszébe ellene oly módon demonstrálni, mint teszik mostanában a L-jthán tul. Egyetlen egy város polgármestere sem indítványozta, hogy a czukor kilójának hat krajczárral való megdrágítása miatt a kormány helyzetesék vád alá; arról sem halottunk akkor, hogy a czukraszok azt tervezték volna, hogy bezárják az üzleteiket és fekete lobogókat tegyenek ki boltjaik elé. Nálunk mind ebből semmi sem történt. A mi czukraszaink és haziasszonyaink beletörődtek a kormány és törvényhozás intézkedésébe és nem rendeztek monstredepütációt a kiralyhoz, hogy elpanaszolják, mily nagy csapás rejlik a czukor megadóztatásában. Ha ilyen mozgalomnak nálunk akkor, évekkkel ezelőtt, csak nyomai is látszottak volna, az osztrák sajtó bizonyosan rák förmélt volna, hogy: mennyire éretlen, okvetlenkedő, mindig csak renitenskedő nép ez a magyar.

Az osztrák nemzetgazdák rák sütöttek

volna, hogy mennyire nem érdemeljük meg azt az áldást, hogy Ausztriával egy vámszövetségben legyünk és bizonyára dinasztiai hűségünket is kétségbe vontak volna. Csak hogy Magyarország akkor nem demonstrált, hanem elviselte a fogyasztási adót és viseli ma is békével, megadással. Ausztriában azonban a politikai viszonyok folytán ennek az adónemnek életbeléptetése eddig késett. Hogy a késeltetés mennyire igazságtalan Magyarországgal szemben a fennálló közös fogyasztási adórendszer mellett, az egy pillanatra sem jutott az osztrákok eszébe, hanem éppen jó arra, hogy az adó életbeléptetése folytán ebből az alkalomból is Magyarország ellen is igazságtalanságok. A legtöbb agitátor a czukoradó behozatala ellen azzal érvel, hogy ez az adó a magyar kiegyezés folyamánya. Ez ugyan rágalom, de ilyenmi nem zavarja az osztrák urak czirkulusait. A tanúság belőle rák nevezte az, hogy le kell rázunk magunkról teljesen a függést a gazdasági helyzetben Ausztriától és minden erővel függetlenségünk kivívására kell törekednünk, hogy Lueger urnak és társainak legálább igazuk legyen, a mikor Magyarországot okolják Ausztria romlásáért.

KÜLFÖLD.

A transzváli kérdés. A transzváli kérdés egyre jobban kielesedik. Anglia még mindig igen harcias hangulatban van és amibe egyszer belefogott, azt nem hagyja el. Transzvalban valamelyes békés megoldást reménylenek bár, de Chamberlain-nek, Anglia gyarmatügyi miniszterének szombati beszédéből kiérzik, hogy Anglia nincs megelegedve az eddigi eredménnyel, bolygatni fogja a kérdést mindaddig, míg alkalma lesz ténylegesen beavatkozni. Miodjárt utána a lordok házában Salisbury miniszterelnök, a transzváli kérdésről szólva, kijelentette, hogy amibe egyszer Anglia belefogott, azt nem hagyja el. Tehet tehát Krüger elnök és a transzváli volksraad bármiféle engedést, ezek csak ideig-óráig tartó békét biztosanak; nem segít a transzvaliakon már semmi sem. Ez az ultimátum és ebből nyilvánvalóvá lesz, hogy a transzváli kérdés nem az utlanderek választójoga, hanem az erősebb joga, az ököljog fogja megoldani.

jók, hővérűek, Isten az élet örömeire s a megáldott szenvedélyek mennyi mómoraira teremtette őket. Lehetetlen, hogy egyetlen esztendő kifűritette volna szívöket minden szerelemtől, melyet ottan felhalmozott.

Nem. Imádják egymást, mint az első napon, sőt jobban, mint akkor és mégis meg ritik, hogy boldogságuk örökre veszte van, és hogy örökre ki vannak halva a szép jövő reményei. Jacques féltékeny, nem élő, de holt emberre és mindjárt esküvéje után egy képméredt fel közte és a neje között, egy kérelhetetlen és átkozott kép, az első férj képe.

Mikor ez a vízió hirtelen megjelent előtte, fájdalmasan elszorult a szíve, majd a torkát fojtogatta valami. Azt hitte elájul. Tehát ez a nő, az ő felesége, Marczelle, nem volt egészen az övé. Másik bírta őt, és ez a másik volt az ki felébresztette az asszonyt a fiatal leányban és itta részegségig a nem ismert és felfedezett gyönyör első kéjét! Azt a mit neki mondott Marczelle, ajkkal az ajkon, elmondta egy másiknak is. Ezek a csökök, ezek az ölelések, ez az önfeléd átengedés, a nőnek, a ki odaadja magát, ez a fenséges szemérme, mindaz, a mi őt majdnem öröltté teszi? Szokás, folytatás. Így megszeplősítve bontakozott ki egy férfi karjaiból s esett egy másik férfi karjába viszsza, minden vonakodás, minden lelkifurdalás nélkül, fel nem lázadva, hasonlóan a szentírás asszonyához, ki megtörülte a száját, mondá: én nem ettem.

És ő csak most gondolt milderre, mikor már nem lehet a dolgot jóvá tenni! Megpróbált okoskodni. Marczelle szereti őt; mitől

A felvidék bacillusai.

— aug. 2.

Darányi Ignác földmívelésügyi és Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszterek befejezték utazásukat.

Az első beutazta a ruthének lakta felvidéket, hogy meggyőződjék arról, vajjon megfelelnek-e a ruthének fölsegélyezése tekintetében két év előtt megkezdett segélyakció eredményeiről hozzá jutott jelentések valóságáról, a másik miniszter sok gyarat vizsgált meg Pozsonytól kezdve végig a felföldön, egész Tátra fűrédig.

Mind a két miniszter szegény néplakta vidéken járt, kerestek, kutattak, az elszegényedés okait, hogy esetleg megtalálják az orvoslas módját.

Elismerjük szívesen, hogy a két miniszter sokat fáradozott utjában és hogy sok helyes dolog van azokban a tervekben, melyeket tárczájuk keretében megfelelően végre akarnak hajtani. Csak hogy a legszebb és legüdvösebbnek látszó tervek mindig csak tervek maradnak, meddig azokat az okokat nem távolítják el, a melyek a szegény nép felségelésére irányuló igazán nemes akciókat lehetetlenné teszik a legégszesebbnek látszó tervek dacára is.

Sem Darányi sem Hegedüs nem fog nagy örömet lelni az akcióban addig, — a míg szép terveiket bizonyos irányban ki nem egészítik.

Mert mit használ a leghumánusabb segély, — hogy ha más oldalról meg annak eredményeit megsemmisíti egy ellenséges áramlat.

Végig mentek a felföldön a szakminiszterek, de nem tudjuk, — mert sehol nyomát az eddigi jelentésekben nem látjuk, hogy észrevették-e azt a meg nem szűnő munkát, a melyet az uzsora éppen a felföldön végez a nép közt, ugyanaz az uzsorai mely évek hosszú során előidézte azt a nyomorult helyzetet, melyben a szegény felföldi nép sanyarog, észrevették-e a szabad bevándorlási, lakhatási és telepedési törvényes intézkedések elégtelenségét és észrevették-e, hogy a közigazgatás mennyire érzéketlen a nép jogai s érdekeinek megvédelmezése tekintetében. Észrevették-e, hogy az a szegény nép ott fön rabszolga lett s kifosztatott mindenéből? Hogy tehetetlenül áll szemközt azoknak, kik eddig kizsákmányolták és elnyomták. Észrevették-e, hogy az a

fél? Marczelle szereti őt! Ah, a másik meg még mélyebben el volt temelve Marczelle szívében, mint a savoisei kaplona sirboltjában. Marczelle szereti őt! Marczelle szereti őt! És ismételte magának e szavakat egész hangosan, mintha varazsuk elhessenténé a kisereket, melyek a hűsába vették karmaikat. De hasztalan hivatkozott a józan észre. A féltékenység szíven harapta és a méreg áradva folyt, folyt az ereiben.

Ez átkozott óratól fogva Jacques megértette, hogy egész élete meg van semmisítve. Mindazáltal feltette magában, hogy gondosan leplezi telke zavarát a szegény asszony előtt, ki egyáltalában nem volt bűnös a kényes izlés ez örűtségében. Hajh, el lehet-e valamit titkolni a szerető nő szíve elől! Marczelle csakhamar kitalálta a baj okát, mely Jacqueson ragódott s láztól tündöklő szemei köré azokat a kék karikákat rajzolta, melyek a halál előfutárjai. Ez a fiatal felfedezés kegyetlenül sújtotta a fiatal nőt. De még mindig remélte, hogy gyöngédséggel, odaadással sikerülni fog neki behegeszteni a lelki sebeket s visszaszerezni e gyötört lelme nyugalmát.

— Én rut önző vagyok édes Marczellem, — mondá Jacques — és megfosztalak minden szórakozástól. Térjünk vissza a társaságba, akarod?

Marczelle azt akarta, a mit a férje akart. Különböben mindketten számítottak rá, hogy a világ zaja, az elvek izgalmi, a sokszoros szakadatlan elfoglaltság elkábítja őket, kiveri fejökből ezt az egyetlen gondolatot s végre

ÖZVEGY.

Irta: Oktave Mirbeau.

— A Debreczen tárczája. —

Perseigre márki és bájos neje Marczelle egyedül ülnek párisi palotájuk kis szalonjában. Marczelle egy halvány virápu szélellező mögött, az olvasó-támlányra könyökölve, szórakozottan egy könyvet olvas. Szemhéja kissé vörös és duzzadt. Talan a fáradságtól? Azt mondandó az ember, hogy sirt. A férj Jacques egy zsöllyébe temetkezett, karjait elólgatja, kialudt szívarja az ujjai közt s fáradt szemekkel látszik bámulni a mennyezet aranyos czirádáit.

Alig egy éve, hogy Jacques Perseigre márki hosszas külföldi utazá aból haza térve, nőül vette Savoise gróf fiatal, bájos özvegyét, Marczelle Radrays grófnőt, kinek első férje vadászaton, lováról leesve, lelte halálát. Alig egy éve, mondjuk, hogy kölcsönös szerelmük oltár elébe vezette őket és már nincs nekik mit mondani egymásnak, mintha csak attól félnének, hogy bizonyos lappangó szomorúságokat ébresztenek fel. És nem is néznek egymásra, mintha a fájdalmas gondolatokat félnének észrevenni egymás tekintetében. És nem hallani mást a szalonban, miut a könyv lapjainak zörgését, melyeket Marczelle forgat és az órákat, melyek egykor oly rövidék voltak és amelyek most oly vontatottan jelzik az időt örökös csend közepette.

Pedig ez a két lény, kik itt vannak szomorúan és komoran, imádják egymást. Fialok

sai.

aug. 2.

és Hege-
befejeztékta felvi-
jon megfe-
kintetében
eredmés-
ságaról, a
meg Po-
gész Tátranéplakta
szegénye-
az orvos-ét minisz-
sok he-
melyeket
akarnak
üdösebb-
marad-
távolítják
ésére ira-
lenné te-
tervek da-fog nagy
— a míg
nem egé-usabb se-
neg annak
ellenségesakminisz-
nyomáthogy ész-
munkát, a
végez a
évek hosz-
helyzetet,
arog, ész-
khatási és
elégtelen-
zigazgatásrdéseinek
evélték-e,
szolga lett
hetetlenülkmányol-
nogy az abásik meg-
szelle szí-
boltjában.zereti őt!
gész han-
a kisere-
akat. DeA félté-
áradvaues meg-
mmisítve.gondosan
ony előtt,a kényes
e valamitMarczell
y Jacque-
nei köréhelyek a
s kegyet-
mindigaadással
iki sebe-
ne nyu-rczellem,
k minden
rsaságba,rje akart.
hogy a
okszoroset, kiveri
s végre

szegény nép soha és semmiféle hatóságól
vagyoni léteben való negtámadtatásban
segítségét nem napott, sőt meg sem hallgat-
tatott!

A miniszterek terve szerint a felvidék
népét ismét talpra kell állítani, sokat tettek
mar ez irányban, de meghagyták másrészt
éppen azt ellenéget, a mely a fősegített
népet ismét a maga halójába keríti. Elismer-
jük a kormány két szakminiszterének gondos
fáradozását s jóakarátat, de az eddigi fárado-
zás s jóakarát nem elég az igazi nagy munka
véghezvitelére.

Tudjuk, hogy nagy elszántság, sőt vak-
merő elhatározás kell ahhoz, hogy radikális
intézkedések a lelkiismeretlen szipolyozokat
lehetetlenné tehessek. A kormány tagjai, ha
figyelme-en vizsgálták meg helyzetet, be is
fogják látni, hogy a nezet helyes: hogy a
haj gyógyítását rosszul kezdték meg azzal,
a mivel tulajdonképpen be kellett volna te-
jezni. — Első sorban meg kellett
volna szigorítani a törvénye intézkedéseket,
azután meg kellett volna akadályozni az uszo-
ranak gyakorlatát csak aztán, ha a szegény
nép ez oldalról látta volna magát megve-
dettnek, kellett volna csak megkezdéni az
igazi tetteleges gazdasági és ipari fősegélye-
zést.

Mert nem szabad szem elől téveszteni,
hogy az az egyszerű kifosztott nép erkölci
erejében, ellentétben képességében annyira gyöngö-
s annyira tehetetlenné lett egy egy felszazau
nyomás és viszonytsága alatt, hogy abba
az a hiányzó erő csak úgy lehet ismét bele-
csepegtetni, ha eltávolítjuk az okokat, a
melyek még most is megvannak s a melyek
tehetetlenségüket előidézték.

Egyébirant kíváncsian várjuk a min-
denegetre ki nem maradó jelentéseket, melyek
ket a két szakminiszter utazásuk eredményé-
ről egyik-másik formában tenni fog s örven-
denéek, ha abban az irányban is megnyug-
tató fövilágosítást nyújtanának, hogy fölis-
merték a nagy betegség igazi s első sorban
eltávolítandó veszedelmes bacillusait.

Táviratok.

Fiumei események.

Fiume, aug. 2. S apary László kor-
mányzó szabadságaról Fiuméba visszaérke-
zett.

elüzi ezt a kéréshetetlen képet. De a kép
egyre nőtt s mind szorosabba fűződött a
Marczellehez. Az ő fele-ége nem volt-e így
egykor Savoisezal, ki elvitte őt minden mu-
latságra? És látta nejét első férje karján,
ugyanazzal a mosolylyal, ugyanazzal a bold-
dagsággal ekitve. És aztán ezek a szemek,
melyek Marczelle-t bámulják, fűrkézik, levé-
közvetik, a társadalomnak ez a hódolata,
melynek fenekén kejes vagyak gyűnek és a
mely annyi piszkot hullat a bamut nő körül,
mindez exaltálta, kétségbeesetté örületet el-
anyira, hogy nagyon gyakran gyilkos érzések
langoltak agyában.

Élete tührethetlenné vált, marcangolva a
kiszenvedes által, mely feftalta, a husát szak-
gatta s rémekkel teljes álmatlan éjszakákat
szerzett neki. Minden élő leny, minden dolog,
az élet minden nyilvánulása egy-egy fájdalom
vott rea nezeve. Mindenhez odátársította a neje
és a Savoise eszméjét. El nem mehetett egy
vendéglő, egy ruhakereskedés előtt, hogy rögtön
borzasztó csapást ne ezert volna a szívé-
ben, mert elgondolta, hogy Marczelle bizonyo-
san megfordult ott a másikkal és hallotta, a
mit suttogtak.

Örültsége annyira ment, hogy kereste az
alkalmat: mindent megtudni; furfangos foga-
sokhoz nyult, hogy nejét kikerdezzé és ismerte
azt a borzasztó élvezetet, hogy felalál a
másiknak csókját a nejének adott saját csók-
fajlon. A másik! a másik! a másik! töltötte
be a zajt, a csendet, a rövid percet, a las-
úrat tolakodó képevel. Nem volt olyan távoli
zug, olyan jól elrejtett hely, hol a másik ne

Konstantin orosz nagyherceg és
Miklós görög kir. herceg hajnalban a
»Kréta« nevű görög hadihajón Fiuméba ér-
keztek.

A nyári hajóraj, mely a »Monarche«,
»Wien« és »Budapest« toronyhajókból, a
»Prinz Eugén«, »Kaiser Max« és »Don Juan
d'Austria« pancélos hajókból, 12 torpedó fö-
dőből és torpedó hajóból áll, reggel ideérke-
zett Montillo baró ellentengernagy vezetésé-
 alatt. A hajókon összesen 3100 ember és 200
agyu van.

Szapáry kormányzó ma a hajóraj tisz-
teletére díszbédét ad.

Markus Jozsef főpolgármester ideérke-
zett és este tovább utazott Velencébe.

A belga kormány lemondása.

Brüsszel aug. 2. A kamara mai ülése-
nek elején Vanderpeereboom miniszterelőök
bejelentette, hogy a kormány a választási re-
form tárgyában kiküldött bizottság határozata
következtében átadta lemondását a királynak.
A miniszterelőök gyuttal kijelentette, hogyha
a kamarának nincs ellene kifozása, a kormány
rendekezésre áll a kamarának, hogy a folyó
ügyeket intézze.

Venderveide szocialista tiltakozik az el-
len e mindennemű vitának elnapolását kéri,
mert felelős kormány hiányában nem lehet
anacszkodni.

Párisi hírek.

Páris, aug. 2. A kormány felszólította
Mazeaut, a semmitűzők első elnökét, hogy
adjon fövilágosítást egy interview dolgában,
amely az Echo de Paris-ban megjelent s a
mely szerint Mazeau úgy nyilatkozott, hogy
a semmitűzők döntése éppenséggel nem szab-
korátokat a rennesi pörnek. A miniszter-
tanács ülésén Monis igaz-ágymíniszter bemu-
tatta Mazeau válasza, amelyből kitűnik, hogy
azt a beszélgetést, amely különben sem volt
a nyilvánosságának szánva, nem közölték pon-
tosan és kelleltenél nagyobb jelentőséget tu-
lajdonítottak neki.

A cukros bécsiek.

Bécs, aug. 2. A városi tanács egyhangu-
lag olyan határozati javaslatot fogadott el,
a mely a szesz és cukoradóról szóló rendelet
kibocsátása ellen irányul és a kormányt fö-
szólítja, hogy a Reichsrathot azonna hívja
egybe és terjessze elébe ugy ezt a rendeletet,
mint az osztrák-magyar kiegyezésre vonatkozó

lett volna mindig látható és mindig diadalmas.
Jacques arról almodozott, hogy elmegy isme-
retlen országokba, avagy elvonul a vidékre
valamelyik felre-ő falucskába s turn fogja a
földet.

És innen eredt, hogy a Barbet-de-Jouy-
utcai palota kis szalonjában nem szóltak egy
szót sem, nem nezték a fiatal házások egy-
másra, olyan voortatottan ütöttek az órák örö-
kös csend közepette.

Marczelle csendesesen betette könyvét, fel-
kelt s közeledett Jacqueshez, a ki meg sem
mozdult s szenderegni latszott.

— Jacques! — mondta lágyhangon.

A fiatal ferj feig felegyenesedett, meg-
fogta neje kezét, megcsókolta és egész közel
vonta magához.

— Kedves, szegény asszony! — suttogta
— Bocsáss meg, bocsáss meg!

Marczelle egy csókkal zárta be a száját
Összeszorongott, össze huzta magát s a férje
vallara hajtva fejét, susogta:

— Szeretlek!

Átfogta karjaival a nyakát s édes, szen-
vedélyes szcítással ölelte magához.

— Szeretlek! — ismételte.

De Jacques kibontakozni igyekezett. Sze-
mei hirtelen merev kifejezést öltöttek, hangja
reszketett.

— Hagyj el, hagyj el! Könörülj meg
rajtam, hagyj el!

És Marczelle annál foróbban ölelve, szá-
ját egész közel tartva az ajkához, még egyszer
ismételte:

Összes tjavaslatokat. A községi képviselőtes-
ület egyszersmind azt a reményét fejezi ki,
hogy a Reic srath ezt a rendeletet nem fogja
jóváhagyni. Csütörtökön teljes ülése lesz a
község tanácsnak, hogy határozatot hozzon er-
ről a határozati javaslatról.

A cár köszönete.

Pétervár, aug. 2. A trónörökös elhunyt,
alkalmából a cár és az anyacárné a lakosság
minden rétegéből számos részvénytájközt
kapott. A cár utasította a belügyminisztert,
hogy a lakosnagnak részvéteért köszönetet
mondjon. Mihály trónörökös nagyherceget az
irkucki 93. gy. ezred tulajdonosává nevezte ki
a cár. Ez az ezred, továbbá a lovas testőr,
közérseg 5. üteg és a beszarabiai 129. gy.
ezred ezentul Mihály nagyherceg nevet fogja
viselni.

A debreczeni csata után.

— aug. 2.

A debreczeni csatát, mely az 1849. évi
augusztus 2-án 2 óratól 5 ig folyt le, szépen
leirta Szücs István »Debreczen történetének«
szerzője. Arra tehát nem akarunk itt kiter-
jeszkedni. Kezdjük ott, a hol tulajdonképen a
csata bevégződött.

A 7—8000 főt számlált magyar hadak a
csata vesztele két főágra szakadva, rendtele-
nül vonultak vissza; egy része V.-Pércs felé,
másrésze pedig M.-Pércs fele huzódott.

A muszkák tiszterannyi hada elepte a
város környékét; s rendetlen rohamokban
csaptak be a védtelen város utcáiba; főkép
Havran-utca volt az irány, melyen a cserke-
szek s kozákok kivont karddal, felvont pisz-
tolylyal, a győzelemről s rablás vágyól
elvakítva rohant be, a menekülő védtelen pol-
garok, nőket, gyermekeket lovakkal tapod-
tatva, kardjaikkal vadálva és lelővöldözve,
míg a főpiaczra nem értek: mások a főpiaczra
nem is kivánczolva azonnal rablászhoz fogtak;
egyesek s egész házakat kegyetlenkedés közt
kiosztva minden értékeiből. A rablás kevés
idő múlva általano-sá lón s tartatott rendsze-
resen 3 napig s rendszer nélkül pedig betekig
is. Nem tagadhatni, hogy egyes szagulozók
s zsarolók erős ellenállásra találtak a polgárok
közé, sőt nem egy-két muszka lelte sirját is a
rablás színhelyen... A negyedik napon már
nem volt a rablás engedélyezve. S a muszka-

— Sz-relek!

— De hagj hát! — kiáltotta Jacques.
— Jól láthatod, hogy bantasz vele! . . . Ah,
menj, menj!

A fiatal asszony most már a ferje lábai
elebe térdelve, egyre mondogatta:

— Szeretlek!

Jacques erre ketségbe esetten vadul fel-
ordított, a Marczelle arcába köpött és meg-
pofozta.

A szép arcz egyetlen redője sem moz-
dult meg ez inzultusra. Egyedül a szemé telt
meg könnyel, a hang meg édesebb, még hi-
zelgőbb lett. — Meg fogta a kezét, a mely
megütötte és megcsókolta. Aztán így szólt
Jacqueshez:

— Hallgass ide, imadott Jacquesom. Ha a
te nyugalmad, a te boldogságod, a te életed
érdekében szükse, hogy meghaljak . . . Oh!
ölj meg, a tied vagyok. Ha meghalok, talán
szeretni fogsz, mint a hogy szeretni akartál,
azzá a nove leszek, akiről ábrándoztál, olyan
nő a minő élve már nem lehetek . . .

A test, mely szüntelenül vissza küldi a
képet neked, a test elrothad és megsemmisül
de a lélek marad, tisztában, szebben . . .
Mit törődöm a halállal, a a halal neked az
élet, mely megnyílik, ha a halal reánk nézve
a kezdődő szerelem.

Jacques a neje karjaiba rohant. És so-
kaig zokogtak . . .

Masnap reggel az inas, a mint ura szo-
bájába lépett, a szőnyegen elterülve találta őt,
kessel a szívében.

tisztek — kik legtöbbnyire kellő miveltséget tanúsítottak — sok családot megszabadítottak a zsarolástól és halálos küzdelmekről.

A 3 napi rablás főképp azért volt engedélyezve, hogy egyfelől a vitez seregnek jutalomban részesüljenek; másfelől azért, mert a muszkák fővezere Paskevics ezt a dicsőséget csakis kegyelemből engedélyezte a városnak a helyett, hogy — mint akarta — a nagytemplomot és általában a várost földig lővesse.

A muszkák a rablás betiltása után, — igen ügyesek voltak abban, hogy a lakosság által a földbe rejtett arany- és ezüstneműeket és egyéb értékes tárgyakat is kikutassák. Puskákkal verdesték az udvarokon a földet s ahol észrevették, hogy reng a gödrökre hányt föld, azonnal hozzá fogtak az ásáshoz s legtöbbnyire kellő sikerrel.

A pinczéket kiváló kedvvel verték fel s kivált a pálinkát kedvelték. Nem ritkán lehetett azonban látni, hogy a vitezek — már egyebet nem kapván — a nyers krumplit és ugorkát is falták hajastól, sokszor a tejbe hányva, a mit a magyarok nezni is irtóztak.

A főpiacz a nagytemplomtól kezdve a várad-utca végéig istálló volt ott lovak voltak végig kikötve s jaszlak rögtönözve azok számára.

A városházában pedig az elfogott honvédek s nemzetőrök őriztette s soroztattak be a Szirmay osztrák cz. ezredes parancsára. A mellett megkezdett a faggatás s a kínzás rendszeresen.

Zichy Ferencz gróf cs. k. biztos többi közt azt a dicsőséget szerezte magának, hogy Sňanka Józsefet, az »Alföldi Hírlap« egyik szerkesztőjét szabad czikkeiért cseresre huzatván, kozákokkal megkancsuasztatta, a mibe végre bele is halt a derék férfi, családja pedig elpusztult utánna.

Néket hetekig nem lehetett látni az utcákon. A családok titkon sirtak sohajoztak, s remegtek a rejtegetett honvédek s nemzetőrök életéért — mély gyászba borulva a szenvedő hazáért. Ilyen volt Debreczen ötven év előtt.

H I R E K.

Aug. 2.

(A debreczeni csata évfordulója.)

A debreczeni csata félszázados emlékünnepe a mai nap.

Debreczen városa a szokottnál is nagyobb szabásu ünnepellyel akarja dokumentálni a nagy nap s névtelen hősei iránt érzett kegyeletét, kik hősi halált haltak a tiszszerte nagyobb ellenség kezétől.

Ötven év után emlékjel: a haldokló oroszán jelzi a névtelen hősök sirját, hova kizarándokol ma egész Debreczen, bemutatva a hála kegyelet és emlékezős szent áldozatát.

Ma délelőtt pedig a templomokban zendült meg az ének.

Buzgó ima szállott fel a szivekből a magyarok Istenéhez a vérrel áztatott földért; buzgó könyörgés, hogy terjessze ki reá bőséges áldását s a megpróbáltatások martirumától őrizze meg azt!...

*

Ünnepe van ma Debreczennek. Ma ötven éve ütközött meg Nagy Sándor hősi serege a tiszszerte nagyobb orosz haderővel. A győzelem lehetetlen volt s a hős honvédek vere festette pirosra a harcmezőt.

Azután szomorú napok következtek. Debreczen városra. A győztes orosz sereg szabad zsákmányolást engedett kozákjainak.

E szomorú napok emlékét ünnepli ma debreczen polgársága igaz honfiai kegyelettel

Nemzeti színü trikolorokat lenget az enyhe nyári szellő, a város lakossága [pedig ünneplő ruhába hatalmas tömegben hömpölyög a templomokba, hogy áldást kérjen az egek urától a dicső harcosok emlékére.

A hatóságok és testületek szebbnél-szebb koszorui díszítik a kirakatokat, melyek a honvédek emlékét és a Nagy S. halmot fogják díszíteni. Impozánsak Debreczen város koszorui. — Egyik a honvédelemket, másik a Nagy S. halmat fogja díszíteni. A koszoruk felirasa a következő:

Debreczen szab. kir. város 1899. augusztus 2. — A debreczeni csatateri hős honvédei emlékére.

A másik koszorú szalgján a következő felirás van:

Az 1849 augusztus 2-án vívott debreczeni csatában elesett honvédek emlékének — Debreczen sz. kir. város Törvényhatósági bizottsága 1899 aug. 2.

Szép koszorui vannak mint már említettük — a függetlenségi körnek, a polgári kerékpár egyletnek.

A lapok tegnapi felhívásának megvan a kellő eredménye. Városunk polgárai zászlókkal díszítették fel házaikat. Midőn reggel 8 órakor megkondult a templomokharangja, zászló díszben volt csaknem az egész város.

A városi és megyei hivatalok 8 órakor indultak el a róm. kath. templomba, hol W o l a f f k a Nándor dr. püspök pontifikált. Az első sorokat ők foglalták el. Az orgona bus hangjai közt vonult be a templomba a püspök nagy kíséretével. Ezután kezdetét vette a gyász mise. Közbe a vegyeskar énekelt gyászdalokat. A templom közönsége meghatva hallgatta gyászmisét, melynek 9 órakor lett vége.

A ref. nagytemplomban.

Kilencz órakor kondultak meg a nagytemplom harangjai s az ünnepi ruhába öltözött közönség csakhamar sűrű sorokban lepte el a padokat. A város küldöttségét itt is Simonffy Imre polgármester vezérelte, a megyéét pedig R á s ó Gyula kir. tanácsos alispán. Féltil körül felzugott az orgona — a gyülekezet felálva énekelte a 37-ik dicséret két első versét. Mialatt a dicséret hangjai felszálltak az egek urához, ünnepélyes hangulat fogta el a közönséget. Ezt a hangulatot csak fokozta a városi dal-gyűjteménye éneke. Bajza Apotheozisát énekelte bámulatos preczizitással és mély hatással.

Ezután a gyülekezet leülve énekelte a 37-ik dicséret 3-ik versét. Ájtatosan zengett a templomban a szolozsma...

„Oh mi édes vigasztalónk,
Légy kegyes megoltalmazónk».

Majd Dicsőfi József a kitünő szónok lépett a szószékre imádkozni. Imat mondott, mely gyönyörű apotheozisa volt a nagy időknek, s azon névtelen hősöknek, kik Debreczen földjét szenteltek meg kihullott vérökkel. A szónok csengő hangja betöltötte a templomot az ima minden szava pelopódzolt a gyülekezet szívébe mely együtt imádkozott a költői lelkű pappal. Ima után a városi dalegyet a Szózatot énekelte el. A magasztos istenitiszteletet a gyülekezet éneke zárta be. Felzendült a zsoltár:

„Te benned biztunk eleitől fogva:
Uram téged tartottunk hajlékunknak.“

Azután oszladozni kezdett a közönség, sűrű sorokban lépve el a piacz utcát.

A délelőtti ünnepségek ezzel befejeződtek. Délután két órakor kezdődik a tulajdonképeni ünnepély a honvéd sirok előtt. Az ünnepély programját már több ízben leközöltük, így itt csak az azt említjük meg, hogy az indulás 1/2, 3 óra körül történik.

Mire e sorok napvilágot látnak, javában folyik a kegyeletes ünnep az elesett hősök sirja előtt. Hisszük, tudjuk, hogy az minden tekintetben impozáns és összhangzatos lesz. Debreczen város polgárai ki fogják mutatni, hogy a hazaszeretet fogalma előttük nem pusztá frázis, és a mult nagy emlékei előtt le tudnak borulni.

Áldozunk a hősök emléke előtt, hogy a történetíró, ki e kor eseményeit tollára veszi, megirhassa rólunk:

„Volt bennünk élni hit, jog és erő!“

Lapunk szerkesztősége, kiadóhivatala és a Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája az Ipar és Kereskedelmi bank, piacz utca 49. számú házában, a főpostával szemben helyeztetett át.

* **Megvádolt Csokonai-kör.** A „Debreczeni Ellenőr“ tegnapi száma avval a váddal illeti a Csokonai-kört, hogy a vasárnapi Petőfi-ünnepély sikere érdekében nem teljesítette kötelességét, s ennek tulajdonítható, hogy az ünnepély kelősen nem sikerült. Nem tartottuk magunkat illetékeseknek arra, hogy a vádra feleljünk s tudtuk, hogy a Csokonai-Kör meg fogja adni a felvilágosító választ a támadó cikk írójának. Mivel azonban a cikk írója dr. Benedek Jánosnak a Csokonai-kör titkárjának az Ellenőrben megjelent válasza ellenére is fenntartja alaptalan vádját s azonfelül a »Debreczeni Ujság« is foglalkozik mai számában a kérdéses váddal, kénytelenek vagyunk mi is foglalkozni a dologgal, tekintet nélkül arra a szoros viszonyra, melyben lapunk Dr. Benedek Jánossal, mint id. szerkesztőjével áll s arra, hogy dr. Benedek válasza teljesen megdönti a D. E. vádját. A »Csokonai-kör« a legelismérésreméltóbb módon buzgólkodott a Petőfi-ünnep rendezésén habár idejét teljesen lekötötte az augusztus 2-ik emlékünnepe. Sem a nagyváradi Sziglieti, sem a szegedi Dugonics-társaság nem tette k a n n y i t helyi ünnepeik rendezésében, mint épen a Csokonai Kör. — Pedig a Csokonai kör teljesen magára volt hagyatva s az ünnep rendezésében nem segédkezett neki egy testület sem; a főiskola ifjuságából pedig alig néhányan vakációznak Debreczenben. A dr. Benedek János válaszában elmondottakat nem akarjuk ismételni s hisszük, hogy az Ellenőr cikkírója is be fogja látni a vád alaptalanságát s nem óhajtja elkedvetleníteni a Kör buzgó vezetőit, kiknek, magukra hagyatva hivatalos körök től, város tól és testületektől, sikerült mégis Debreczenben oly ünnepélyt rendezni a nagy poéta emlékére mely méltó volt Debreczenhez s nem állott egyik vidéki város ünnepe mögött sem.

* **Személyi hír.** Vészi József, a kitünő publicista, ujonnan megválasztott országgyűlési képviselő tegnap városunkban időzött.

* **Eljegyzés.** Bakos Kálmán, a debreczeni ev. ref. főiskola pénztári ellenőre tegnap tartotta eljegyzését V a s Irén kisasszonnyal, Szigeti Vas Gyula kataszteri hivatalnok kedves és szép leányával. Az eljegy-

zés szűk családi körben történt s az ezt követő estében Csiky Lajos akad. igazgató az új párra, Kósa Barna ev. ref. egyházi számvevő pedig az öröm-szülőkre emelt poharat. Az új párnak mi is őszinte szívből kívánunk boldogságot!

* **Időjárás.** Az orsz. meteorologiai intézet 1899. aug. 1-i jelentése: Tegnap csupán szóróványosan volt némi eső. 1—5 m.m. esett. Arvaváralja, Temesvár és Marosvásárhely. Az ég ma reggel változó felhőzetű. A hőmérséklet emelkedőben.

* **Marhavész és országos vásár.** Említettük, hogy a miniszter, tekintettel a városunkban konstátált marhavészre a debreczeni országos vásárt elhalasztotta. A marhavészről szóló hír később tévesnek bizonyult s a belügyminisztert kérték az országos vásár betiltására vonatkozó reudelkezés visszavonására, de — bár az országos vásár ideje közeleg — miniszter még semmit sem válaszolt. Szászszámra érkeznek naponként a kérdezősködések minden helyről felvilágosításért a rendőrséghez, anélkül, hogy bárki biztosat válaszolhatna rájuk.

* **Tanítóképzészek Petőfi-ünnepélye.** Petőfi halálának évfordulóján az ev. ref. tanítóképző intézet ifjusága is rendezett ünnepet a következő műsorral: 1. Hymnus. Előadta az ifjusági énekkar. 2. Emlébeszéd. Tartotta Solyom Ferencz. 3. »Egy gondolat bant engemet.« Szabó S. 4. Petőfi dalaiból. Zongora kísérettel mellett énekelte Kiss Mihály. 5. »Nemzeti dal.« Szav. Bundi Péter. 6. »Magyar ábránd.« Zongorán előadta Alföldi Béla. 7. »Emlékezés Petőfiről.« Szavolta Mocsár László. 8. Szózat. Előadta az ifjusági énekkar. A tanítóképző intézeti ifjuság.

* **Elűtötte a vonat.** Megirtuk tegnap hogy a négy éves K a s z á s Józsefet — a k i a C s a p ó k e r t e n á t v o n u l ó sín páron játszott az éppen Nyiregyháza felől érkező vonat mozdonya nagy erővel dobta le a sínekről. — A g y e r m e k e t a kózkórházba szállították s tegnap megoperálták. A szép kis f i u c s k a azonban mindaddig nem nyerte vissza eszmeletét és estefelé már az orvosok f e l a d t á k, — a reményt, hogy megmenthetik az életnek.

* **Modern troubadurok Debreczenben.** A mai nagy ünnepre két híres, nevezetes dalnok is lejtött hozzánk a fővárosból. Hazafi Verai János az egyik s Nemzeti Székely Gerő a másik, akit közönségesen csak Bende vitéznek neveznek. A két derek lantos felpántlikázva, sarkantus oszlmával, fényes rézfokossal járja be a várost, lelkesíti az elpuhult kor gyermekeit s kiosztogatja nagybecsű költemény-füzeteit — három krajczárért. Különösen Nemzeti Székely Gerő fejt ki rendkívül tevékenységet s Hazafi Verai János félhet, hogy elhomályosítja országos hírnevét.

* **A földműves iskola utolsó vizsgája.** K e r p e l y Kálmán a gazdasági tanítóintézet új igazgatója átiratot intézett a polgármesterhez, melyben tudatja, hogy a földműves iskola utolsó vizsgát f. hó 11. és 12-én fogják megtartani.

* **Gyermekvédő kongresszus.** A nemzetközi gyermekvédő kongresszus 1899. szept. hó 13—17. napjain tartatik meg Budapesten a nemzeti múzeum és országház termeiben. A megnyitó ülésre József főherceg védnök, több miniszter és számos előkelőség megígérte a megjelenést. — A tagdíjakat eddig lefizetett egyének összes száma 454, köztük 62 külföldi, az utóbbiak között legtöbben vannak Francia- és Olaszországból, de képviselve van Európa minden nagyobb állama, azonkívül az amerikai Egyesült-Államok is. Párisban, Firenzében és Berlinben külön bizottságok működnek. A szakosztályok munkálataikkal nagyjában elkészültek, a bejelentett előadások száma eddig 55, különösen az orvosi szakosztályban sok hírneves külföldi tudós jelentkezett előadóul. A kongresszus alkalmából szétosztás

vegett több becses irodalmi mű jelenik meg, köztük a bizottság kiadásában mintegy 40 nevezetesebb magyar gyermekvédő intézet monográfiája magyar és francia nyelven. Az igazságügyminiszterium kiadásában a javító intézetek terjedelmes ismert tése, Budapest főváros jelentése árvaházairól, Tuszkai Ödön kiadásában gyermekórházak s más hasonló közegészségügyi intézetek részletes leírása s mintegy 15 apróbb ismertető füzet. A bizottságnak közel 100 árvaház és jótékony egyesület küldött be nyomatott, vagy írott ismertető leírást a miniszteriumok kérésére eddig külföldről részben igen terjedelmes csomag érkezett a gyermekvédelem ügyére vonatkozólag, melyeket a bizottság a kongresszus után a paedagogiai múzeumnak enged át. A kiállításban, mely a város ligeti iparcarnokban lesz, 150 kiállító van, köztük 38 külföldi, részben feltűnő érdekes tárgyakkal, a felállítás munkája már megkezdődött. A bizottság gondoskodott a kongresszus alatt megjelenő napilapról, napibiztosokról, gyorsírókról, jelvényekről s egyes kedvezményekről. A tagok számára 12-én este a Royal szállóban ismerkedő este lesz s 17-én délután a kereskedelmi miniszterium, továbbá a tengeri és folyamhajósági társulat támogatásával külön kirándulás lesz Vácra a siketnémák intézetébe, Zebegényre a szünidei gyermek telepre, Visegradra s onnan különhajóval Budapestre, a mely kiránduláson a tagok összesen 50 krért vehetnek részt. A czirkvenicezi kirándulás munkálatai folyamatban vannak, több oldalról kedvezményeket nyertünk. A kongresszus tartama a t 30 nevezetesebb fővárosi intézet meglátogatása van tervben s a külföldiek kalauzolására eddig 20 idegen nyelveket értő szakferfi és nő vállalkozott. 15-án délután lesz az 1828 ban Bruus vik Terez grófnő által alapított »angyalkert« helyén állított emléktábla-leleplezés. Az előkészítő bizottság eddigi kiadása 2827 frt, a pénztárban jelenleg 5.368 frt 40 kr. van, a mely összeg a kongresszus megtartását biztosítja. A nagy és előreláthatólag igen értékes napló kiadására pedig a közoktatásügyi és belügyi miniszteriumoktól kértünk külön segélyt, hogy azt minden tag és minden nagyobb közönyvtár díj nélkül m e g k a p h a s s a. A kongresszus rendezésére február óta fennálló iroda eddig közel 60.000 nyomtatványt s körlevelet küldött szét s ügydarabjainak száma 1028. A kongresszus tagdíja 5 frt, mely összeg Szabó József pénztárnoknál (IX. Lonyay u. 9.) fizetendő le, a többi részletekre nézve az iroda (József-körút 43.) ad felvilágosításokat.

* **Shakferfiak a gyártelepeken.** A kereskedelemügyi miniszter az ipar rendszeres fejlesztés céljából elhatározta, hogy az egyes gyáripari telepeket shakferfiakkal ellenőrizteti. Most leirt a városból, hogy shakferfiakat nevezze meg és azok névsorát terjessze fel hozzá.

* **A pofon és a hadügyminiszter.** Az egész magyar sajtó megemlékezett Schwitzer Lajos lovag altábornagy, temesvári hadtestparancsnok feltűnést keltő rendeletéről, amelyben erősen eltiltja a legénység pofozását és fültövön ütését. A rendeletet a hadtestparancsnok egyenesen Krieghammer báró hadügyminiszter megbízásából adta ki és hasonló rendeletek kibocsátására hívtak fel a többi hadtestparancsnoksághoz is.

A hadügy miniszterium meghagyásából 1899. évi július 6-án bocsátották ki a hadtestek parancsnokai ezt az érdekes rendeletet, a mely magyar fordításban szó szeriint így hangzik:

A hadügyminiszterium a múlt hó 10-én kibocsátott 3220. cz. iniézvénye folytán, a a kérdőfvek 9. e) pontját illetőleg, a tiszteknek és igen jelentős, figyelemre méltó esetekben altisztek, őrzetőknek és főlegényeknek a legénységgel való rossz bánásmód miatt történt fegyelmi és hadbíróági büntetéseire vonatkozó kimutatásokból konstátálta, hogy a

bántalmazások által megsérült katonáknak nagyszáma dobhárnya-repedést szenvedett, a mi által sok esetben a megsérültek katonai szolgálatra alkalmatlanná lettek tevé.

A hadsereg legénységének egészségügyi statisztikai is évek óta feltűnő nagy számokat közölnek olyan esetekről, a midőn a tényleges szolgálattól való elbocsátás a dobhárnya ályukadása folytán történik s ez viszont tulajnyomó esetben oly sérülések következménye, a melyek a fülönütés folytán történtek. A bírósági személyeknek az ezek nyomozásai alatt szerzett tapasztalatai arra mutatnak, hogy az ilyen esetekben az illetők kivétel nélkül nem tudják, hogy a fülönütésnek milyen súlyos következményei lehetnek.

Tekintettel erre, a haderő föntartására nézve oly fontos jelenségre — utasították a csapatok vezetői, hogy a legénységi iskolák részére kiadott utasítás III. rész 33. pontjára a tanításnál s a csapatoknál pedig általános parancsban a legénységet a durva bánásmódtól óva intésék az arczúl és fülönütés veszélyeire figyelmeztessék s az ilyen többnyire minden rossz szándék nélkül intézett, de a szogalat érdekeivel ellenkező és sok esetben a megütöttnek existenciáját veszélyeztető ütések szerencsétlen következményeiről a legénységet felvilágosítsák.

A parancs minden évben az őszi hadkiegészítés után ajra közhírre teendő.

* **Goldis püspök beiktatása.** Aradra már tegnap érkezett meg a beiktató ünnepre Popea Miklós karánsebesi püspök, Metianu metropolita megbízottja, a kit Goldis udvara teljes fényével fogadott. Mikor Goldis a püspöki alába bevezette vendéget, előállott Nku Miklós bankigazgató, az ismert román vezető férfi s hosszabb beszédben üdvözölte a karánsebesi püspököt. Saguna halála óta — így szólott a többi közt — az egész románság popeát tekinti Saguna tanai legméltóbb képviselőjének.

Popea köszönetében hangoztatta, hogy 1860 óta, a mikor ő Aradon Ssguna tükara volt, nagy előhaladást tett a románság; akkor gyöngye kis csapat volt, most kifejlődött, erős intelligenciája.

Mint Aradról tudatják, Goleis püspök ma bocsátotta ki pásztorlevelét, melyben először is áldást mond az egyházmegyei klérusra; hírvil adja, hogy királyi jóvahagyással ma elfoglalja püspökségét, föllekesítve hivi bizalmától és szeretetétől s Istenbe vetett erős hittal és elhatározással kezdi meg működését, hogy egyházmegyeje kormányzása az evangéliumban irt szellemben történjen.

Programja a szeretet apolása, egyetértő munkával a meglévő intézmények fenntartása, a békesség és közérkölciség emelése, az egyház-szervezet és kultúra előmozdítása.

Papsága és népe szeretetét és bizalmát kéri e munkájához és igyekezni fog szive szeretetének ő is bizonyosságát adni.

D. e. a templomban Popea karánsebesi püspök celebrálta az ünnepi misét a megyebeli, g. keleti papság részvevésével. A templomot zsufolásig megtöltötte a vármegye s a város intelligens közönsége. Dalnok Nagy Lajos alispán, Institoris Kálmán főjegyző, Szalacz Gyula aradi polgármester, Vársárhelyi László s még számosan. Az ünnepi mise után 400 teritékü bankett volt. — Este hangverseny fejezte be az ünnepélyt.

* **Uj tagok az orfeumban.** Angelotti orfeumban tegnap este kitűnő új tagok léptek fel először. Egy francia enekesnő egy új táncosnő, akrobata-csoport stb — Az egész új műsoru előadásokat évezettel h a l l g a t h a t j a bárki végig. Az orfeumban kapható ételek és italok kifogástalanok s a vendéglő tulajdonosát M i l e c k e r t dícséri.

* **Tamburások a Dréher söröcsarnokban.** A Dréher féle söröcsarnokban tegnap este játszottak először a szerb tamburások. — A k ö z ö n s é g z s u f o l á s i g megtöltötte a t á g a s kerthelyiséget — sokat tapsolt a jól szervezett társulatnak. Pár napig még alkalma lesz közönségünknek élvezetes játékukban gyönyörködni.

* A zónatarifa jubileuma. A zónadij-szabás életbe léptetésének mai tizedik évfordulója alkalmából a zónatarifa nagynevű megteremtőjének Baross Gabornak a keleti pályaudvar előtti térségen lévő szobrara díszes koszorút helyeztek Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, a kereskedelmi miniszterium tisztviselői és m. k. államvasutak igazgatója és vezetői. A kereskedelmi miniszter koszorúját Vértessy Kálmán oszt. tan., az elnöki osztály vezetője; a kereskedelmi miniszterium koszorúját Mandy miniszteri tanácsos és az államvasutak igazgatójának és az üzletvezetőknek koszorúját Banadiszkján min. tan. államvasuti igazgató helyezte a szobrara, mindannyian rövid beszéd kíséretében.

Egyik becsi lap a múlt het végén azzal a meglepő hírrel lépett meg olvasóit, hogy Magyarországon az úgynevezett zóna-dij-szabás megvalósult, mert a magyar államvasutak jövedelme mecsappant. A becsi lap hírének azonban megczafoltak ugyan, de azért a közönség nyugtalansága nem ért véget, mert hát a czafoltok éppen úgy meg nem bízhatók, mint a hírek. — Most azonban, hogy a zóna-dij-szabás behozatalának a tizedik évfordulója elérkezett, alkalom nyílt egy kis beszámolóra, amely azt tünteti fel, hogy a zóna mit eredményezett. A felhívatos jelentés első sorban is arról szól, hogy Baross műve legfőbb eredménye az, hogy a zóna-dij-szabás fölemeléséről vagy megváltoztatásáról szó sem lehet.

A zóna behozatala előtt a magyar államvasutak forgalma mindinkább cökkenést mutatott, dacára a különböző módokon újított kedvezményeknek. 1888-ban (a zóna behozatala előtt) a szállított személyek száma nem sokkal haladta meg az 5 milliót. Hogy a következő esztendőben a zónadij-szabás életbe lépett, az utasok száma egyszerűen majdnem 9 millióra szökött. Az emelkedés etől kezdve fokozatos volt, ha az utóbbi években már nagyobb arányt nem érte el. Tíz év emelkedését egyébként mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a 1888-ban a szállított személyek száma 5,475,500 volt, addig 1898-ban már 33,146,400 utast szállítottak a magyar államvasutak. 10 év alatt tehát az utasok száma több mint 28 millióval szaporodott. — Amilyen bamaulatos volt az eredmény az utasok számánál, éppen olyan bamaulatos volt a bevételénél is. Az államvasutak a személyszállításban 1888-ban 6811.000 forintot vetett be, 1898-ban pedig már 21,472,000 forintot, vagyis majdnem 16 millió forinttal többet. Ha most már a vasutak hasznához hozzászámítjuk azt a hasznát is, amit a zónadij-szabás az ipar és a kereskedelem föllendítésével elért: minden kétségen kívül meggyőződhetünk arról, hogy Baross alkotása nem csak mesterei volt, de rendkívül hasznos is, hogy ilyen alkotás megváltoztatása egyszerűen oktatatlanság lenne.

* Bem és Petőfi. Mikor Petőfi először látta Bemét, 1849-ben, a nemes lengyel melegen megrázta a dainok kezét.

— Rendelkezzék kardommal, tábornok ur!...

— Azzal nem elégszem meg — válaszol Bem — nekem a szive is kell!

Erre az agastyan meölelte az ifjut.

* Meglopott százados. Alberti-ürsa és Kisújszállás közt a gyorsvonaton egy vakmerő tolvaj ellopta Horthy István huszárszázados, az egykor ünnepeit urlovas utitáskáját, amelyben tizenöt ezer forintot érték ékszert vitt magával. A százados nyomman jelentést tett a szolnoki rendőrségnek, a hol Tapossy Marton rendőrkapitány nagy nyomozást indított meg az esetről a budapesti főkapitányságot is értesítette.

* Székelyföldi műkincsek a párisi kiállításon. Erdély dékeleni részének a kutatását a párisi kiállítás erdélyi terme számára jubileum végén fejezte be Szederzky Lajos. Miképpen Zsigmond gróf tarsaságában utazta be Haromszéket, miután Radicsot fia betegesége miatt előbb Marosvárárhelyről, később Brassóból távirattal bízta birtak. A székelyföldi kutatás gazdag eredménnyel járt. Bodolán Miképpen Zsigmond grófnál jegyzékbe vették disz-

magyar ékszereket, nyeregtagarót, tar ijjat, vadászkéket, Beldi Tivadarnál fegyvereket. Sepsiszent-Györgyön a székely nemzeti múzeumban egy remek művi berakott fiókot, 1709-ből dat, fegyvereket, női dísz ruhákat, selyemhímzéseket, régi órákat, székely huszárnagyokat találtak s Báthory András bíbornok fejedelem kazulájá, amelynek párját a gyulafehérvári templom őrizi. Ugyanott Potos a József főispán női ékszereket engedték át a kiállításra. Arkozon Szentkereszt hely Béla Károlynál szép gobelinek vannak, amelyek a székely huszárok hozták 1814-ben Párisból, egyiken 2 huszár alakja a 30 éves háborúból, megvan Szentkereszt hely Zsigmond huszártábornok arcképe 1784-ből, egy székely huszárokat ábrázoló festmény a század eljéről s gyönyörű magyar férfi és női ékszerek. Köröspatakon Kálnoky Felix grófnál a szép családi képek között megvan Kálnoky Sámuel, az első erdélyi kancellár, fia Adam császi főkapitány és Antal huszártábornok képe Zrinyi Miklósé 1566-ból, azonkívül serleg és remek hímzések párnahajak a XVII. századból. Zabolán Miképpen Armin grófnál megvan Miképpen Szuleman arcképe s Bethlen Polixna grófnő igen szép ékszerek t s zóna czezal díszített két villát küld a kiállításra. Mindezekből újabban is gazdag gyarapodást nyert a párisi kiállítás erdélyi terme. Még hátra van Hunyad megye, Torda, Torockó, Kolozsvár vidéke és Hát-szeg kikutatása, melyet augusztusban járnak be Szászváros s Zék és Radics és a szász föld belseje, a melyet külön bizottság utaz be szeptember közepén.

* Állatorvosi pályára lépők figyelme. A földmívelésügyi m. kir. miniszter f. évi június 30-án 50912. sz. a. kelt rendeletével kimondotta, hogy figyelemmel arra, miszerint a hozza beérkezett számos kérvény szerint sok oly polgári iskolát végzett tanuló van, aki életutal tűzte ki magának az állatorvosi pályára, s ezen pályára készült még mielőtt a főiskola új szervezeti szabályzata a folyó év elején életbe lépett volna: kivételképpen és átmenetileg az 1899—1900 tanévre a budapesti állatorvosi főiskolára még oly polgári iskolai iskolai tanuló is felvétel, kik ezen iskola VI. osztályát jeles eredménnyel végezték.

Egy alkalommal a földmívelésügyi m. kir. miniszter azt is kimondta, hogy miután a kereskedelmi érettségi bizonyítvány a gymnasiumi vagy reáliskola: VI. osztályu bizonyítványnál magasabb értékű, a VII. osztályu bizonyítvánnyal pedig gyenértékűnek tekinthető az 1899—1900 és 1900—1901. tanévekben átmenetileg még kereskedelmi érettségi bizonyítvány alapján is történetik felvétel a budapesti állatorvosi főiskolára.

* Tompa szobránál. A feketehegyi fürdő közönség, mint minden évben, az idén is ünnepet rendezett Tompa Mihály szobránál. Szombaton volt a lélekemelő ünnep. Délután a gyönyörű koszorúkkal és a költő sírjáról szedett virágokkal díszített szoborhoz vonult a közönség. Elénekelve a Himnusz, majd áhitattal hallgatta Széll Kálmán nagy-szalontai esperes imáját. Azután Hollóssy István elszavalt erre az alkalomra írt ódáját, Engelthaler kisasszony pedig a költő egyik költeményét. Este hangverseny volt a rimaszombati Tompa-szobor javára. Közreműködött: Cziegler k. a. (Budapestről), Dobso J., Lanner Ferencné és Papp Dezső dr.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Folyó évi július hónapban 1437 jutalekrész irattatott be és nászjutalékok fejében 20,039 frt 10 kr. fizettette ki. 1899. január 1-től július 31-ig beirt összes jutalekrész száma 7901 és a kifizetett nászjutalékok összege 140,153 frt 92 kr. Debreczen és Hajdumegye vezérképviselője Baum Miksa Miklós utca 11 szám.

Tanügy.

Iskolai értesítők.

II.

A debreczeni állami főreáliskola értesítője.

Kilenczven lapra terjedő füzet számol be a m. kir. főreáliskola múlt évi működéséről. Ez az intézet, mely Debreczen legmodernebbül berendezett iskolája — immár a 26. évet zárta be s az eredménnyel meg lehet elégedve.

Fazekas Sándor igazgató vezetése alatt működő 12 rendes tanár igazán mintaszerűen felel meg hivatásának s teljes erővel emelik az intézet színvonalát.

Az intézetnek 374 növendéke volt. Az I. osztály párhuzamos, ez a legnépesebb. Minden tárgyból jeles volt 374 tanuló között 5, legalább jó 37, legalább elégséges 218, egy tárgyból elégtelen 33, több tárgyból elégtelen 26, egy tárgyból 25.

A bukottak száma nagy perczent. — Ez azonban a reáliskoláknál úgy látszik, hagyományos szokás. Érettségi vizsgát tett 13 ifju. Jelesen érett nem volt. Jól érett 5, egyszerűen 8. A vizsgára különben 17-en jelentkeztek, 4 azonban elmaradt. Van az intézetnek önk. és segítő egyesülete. Az önképzőkört a jeles irodalomtörténeti író, dr. Kardos Albert vezeti. Egy emlék-beszéde díszíti az értesítőt, melyet Erzsébet királyné emlékezetére mondott el.

Az intézet Erzsébet királyné halála alkalmából impozáns gyászünnepeket rendezett. Megünnepelte az ifjuság szép ünnepélyvel márczius 15-ét is. Jótékonyan működött Pogány Kornel felügyelő tanár vezetése alatt a segítő egyesület is, melynek 1572 frt 8 kr alaptőkeje van. Segélyezésre fordított ez évben 306 frt 57 kr. Öztündijban és könyvtulajdonban részesült 25 tanuló.

A tanítás menetét c-upán az zavarta, hogy Domokos Jenő rendes tanár az 1898. év első feleiben súlyos beteg volt, felgyógyulása után is még egy féltre 1898. évi február végéig szabadságot kapott. A miniszterium ezen féltévi időre, febr. végéig Bihari Ferenc tanárjelöltet s a budapesti Eötvös collegium tagját rendelte ki a Domokos Jenő tantárgyainak tanítására.

Még el sem tett ezen féltévi határidő s már ismét újabb szabadságolás fordult elő. Harmath Gergely rendes tanárnak ugyanis erősen megrendült egészsége helyreállítására végezt déli vidékre kellett utaznia. — Január 2-án 6 heti szabadságot kapott. Ezt utóbb az iskolai év végéig hosszabbította meg. A tanári testület tehát most, minthogy már két rendes tanár volt hosszabb szabadságon, Bihari Ferenc megbízását a tanév végéig kérte kiterjeszteni s neki a Harmath Gergely tantárgyait osztotta be márczius 1-től kezdve.

Egyébként rendben folyt a tanítás a vizsgák idejéig. Az év folyamán 19 reálisk. tanuló részt vett a városban rendezett kézügyesítő tanfolyamon is.

A jövő iskolai évben szept. 1-én kezdődnek a beiratások.

S. B.

CSARNOK.

A Segesvárra menőkhöz.

Dörg, csattog a szárnyas érczkerék.
Ünnepelni hálás nemzedék!
Hömpölyögve száll meg a mezőt.
Fellegül önts raja könyvesöt.
Még az is menjen el, ki beteg.
Virágkoszorukat vigyetek,
Az aczelut nyögjön alattok!

S tisztességet miglen így adtok,
Mig virágok színes árja gyül:
En ünnepek távol, egyedül.

Ít a földnek vére gyógyital,
Erczet rejtő, sós hullámmal.

Balszámot lehell a rengeteg.
De, hajb, csak a lelkem, az beteg,
Mint a sötét fenyves, oly komor,
Benne, mint a sirban, csend honol.
Mint árnyék bolyongok, nem élek.
Kihalt vágyak, megölt remények!...
Szívemnek rajongó vágya forrt:
Vártam egy dicső, nagy, hősi kort,
Mely nyomorult koncert nem hazud',
De az igazságért halni tud.
És mi vesz körül? Oh kegyes ég!
Koncert porban csuszó törpeség.

Azt a segesvári vértanút,
Kitől szívem lángolni tanult,
Ki az igazságot szerette
S meg is halt a harczon érette,
Magamban, tavolból ünneplem.
Titkon égő oltár a keblem.
Virágkoszoru nincs kezemben
Nem az illik néki legszebben.
Ha koszoru: tövis koszoru.
Szomorú volt sorsa, szomorú.
Mikor elbukott a drága hon
S kozák ló dübörgött a sikon:
Oit veszett a gyászos harczeren...
Még csak meg sem érté a jelen.

Ragyogó lángelme, tiszta szív!
Rajongónak vél az, aki hív.
Ellenséged kigyönyelve mond:
„Összeférhetetlen, félbolond!”

Dörögjön a szárnyas érczkerék!
Ünnepelj csak hálás nemzedék.
Virágkoszorúkat vigyetek.
De én nem ünnepek véletek.
Hisz' tudom, ha élne, csak tövis
Volna kezetekben néktek is!

Bárta. **Jánossy Zoltán.**

KÖZGAZDASÁG.

A törvényhatóságok s a magyar ipar. Az orsz. iparügyletnek a közelmúltban tett kérelmére Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma tudatta az egyesület vezetőseivel, hogy a beügyminiszterrel tárgyalást folytat oly irányban, hogy a hazai törvényhatóságok összes ipari szükségleteik beszerzésénél és ipari munkáik kiadásánál a versenyes hazai ipar termékeit előnyben részesítsék s ez irányban kötelező határozatot hozzanak. Ha ezek a tárgyalások sikerre vezetnek, — a mi nagyon óhajtott, — ezzel a magyar ipar boldogulásának egy lényeges feltétele valósul meg, a melynek érdekében az iparegyesület már régóta agitál.

A vetések állása és az aratás a külföldön. A földművelésügyi m. kir. miniszterhez a konzulátusoktól beérkezett jelentések szerint a következő:

Spanyolország. A madridi főkonzul jelenti, hogy a gabonaneműeket jégeső és felhőszakadások érték, a sáskajárás is károkat okoz. A kár elég jelentékeny. A kedvezőtlen időjárás legfeljebb közepes termésre nyújt kilátást.

Svájc. A gení konzul jelenti, hogy a gabonaneműek szemtermése jó közepes, szalmatermése igen jónak mutatkozik. A minőség még az időjárástól függ.

Széria. A belgrádi konzulatus jelentése szerint az őszi buza jó, a tavaszi visszama-

radt. Általánosságban jó közepes termést várnak, körülbelül 10—15 százalékkal többet, mint a múlt évben. A buza minősége is jobb az idén.

Romania. A galiczi konzul írja, hogy az egész Romániában rossznak ígérkező termés leggyengébb az ő kerületében, Covurlujban lesz. Az őszi vetések u. m. buza, rozs, és repce teljesen tönkre mentek. A kukorica helyenként még tartja magát. A rétek és legelők a szárazságban és tulmeleg időben teljesen kiégtek; a takarmányhiány nagy.

Bulgária. A sófai konzul jelentése szerint a vetések általában közepesen állanak. A szőlő, némely kivétellel, jól fejlődik: a cukorkorpa és rizsvetések is jól állanak. Az árpa aratása folyamatban van; a buzáét is megkezdették.

Törökország. A janinai konzul jelenti, hogy az árpát és zabot learatták. Átlagos eredmény: buzából hektáronként 18—20 m. mázsa, rozs és zabból 13—15 mázsa, árpából 15 mázsa. A jó termés a szükségletet nem fogja fedezni. A kukorica, melylyel a mivel területnek több mint fele van beültetve, jól áll, s ha az idő kedvező marad, gazdag termést fog adni.

Az úszkübli konzul jelentése szerint az aratás folyik. Úszküb vilájet keleti részében kiváló, a múlt évi tetemesen felül muló termés ígérkezik; a nyugoti részeken azonban 50, sőt nehé 75 százalékkal is gyengébb lesz a termés.

Általánosságban a buza igen jó: a rozs elég jó, a zab közepes termést ígér, leggyengébben áll az árpa. A kukorica részben jó, részben közepes, termése még az időtől függ.

Buzakivitelre nincs kilátás, mert európai Törökország déli részeiben gyenge termés mutatkozik s így az egész termés belfogyasztásra lesz szükséges.

Canada. A montreali konzul jelentése szerint az idő kedvezőbbre fordultával újra jó termést lehet remélni. Az esőhiány már eddig károkat okozott. A termés körülbelül a múlt évhez lesz hasonló.

Budapesti gabonatözsde.

Aug. 1.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u z a	kilós	Ar 100 klg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frtól	frtíg		frtól	frtíg
Bánsági	76	8.65	8.85	80	09.10	09.20
"	77	8.75	8.85	81	09.00	09.00
"	78	08.85	09.00	82	—	—
Tiszavidéki	79	09.—	09.10	—	09.10	09.20
"	76	8.65	8.85	80	—	0.00
"	77	8.75	8.85	81	0000	—
Festvidéki	78	08.85	90.00	82	09.05	09.10
"	79	08.95	90.85	—	—	—
"	76	8.60	8.75	80	—	—
Fehérmegyei	78	8.70	8.80	81	08.95	09.00
"	78	8.80	8.95	82	—	—
"	79	08.50	08.60	—	—	—
Bácskai	76	8.60	08.75	80	—	—
"	77	8.70	8.80	81	00—	00—
"	78	8.65	08.85	82	0000	00—
Északmag	79	8.75	—	—	—	—
"	79	—	—	80	—	—
"	79	—	—	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilógram
Rozs elsőrendű	uj 70—72	6.55 6.—
" másodrendű	" —	6.40 6.65
Árpa takarmánynak	" 60—62	5.90 6.30
" égetni való	" 62—64	5.70 5.90
" serfőzdei	" 64—66	6.— 6.00
Zab	uj 39—41	5.80 6.—
Tengeri bánsági	uj —	4.60 4.70
" más nemű	" —	5.— 5.25
		11.50 —
Repce bánsági	" —	4.15 4.45

Sertés vásár.

Kőbányai sertés piac. Aug. 1. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (páronként 400 kgr. feletti) — kr. Közép pkint 30—400 kg. sulyban 41½—42 kr. 320 kilog sulyban Fialat közép (páronként 251—250 kg. 44—45 kr. Fialat könnyű páronként 250 kg. sulyban 45 krig. Szerbiai: Nehéz pkint 260 kg. f. sulyban 43—44 krig.

Sertés létszám: 1899. évi Julius hó 30. napján volt készlet 43,850 darab, Jul. 31. felhajtott 553 drb, 1899 Jul. 31-en elszállított 235 db. 1-ére maradt 44168 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Alapított 1865-ben.

A legszolidabb gyártmányu új és átjártott
ZONGORÁK,
PIANINÓK
és
HARMÓNIMUMOK
legolcsóbban kaphatók tökéletes főtállás mellett

HECKENAST GUSZTÁV
hirneves zongora-eladási intézetében.

Budapest, most: IV. Gizella-tér 2. sz., (a Váci-utca sarkán.)
Ehrbar cs. és kir. udvari zongora-gyár, továbbá Schiedmayer és fia stuttgarti udvari zongora-gyár és Thuringia Organ Co. harmonium-gyár egyedüli képviselője Magyarországon. Árjegyzék ingyen.

Selyem-basztruha 8 frt 65 krtól

egész 42 frt 75 krig egy teljes öltözékhez való szövet — Tussors és Shantungs

valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem: 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés.
Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító).

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimkék.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos ivenk, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.